

EIBAR
Udala | Ayuntamiento

Diagnostiko Soziala

EIBAR 2026

**LABURPENAK ETA
ONDORIOAK**

Abiapuntua

- Elkarbizitza XXI.mendeko erronka zentrala da.
- Hiri-plangintza ez da nahikoa gizarte-ekintzarik gabe.
- Beharrezkoa da eredu bertikal eta normatiboetatik eredu horizontal eta parte-hartzaileetara pasatzea.
- Herritarren parte-hartzea funtsezkoa da kapital soziala eta kokudeaketa indartzeko.

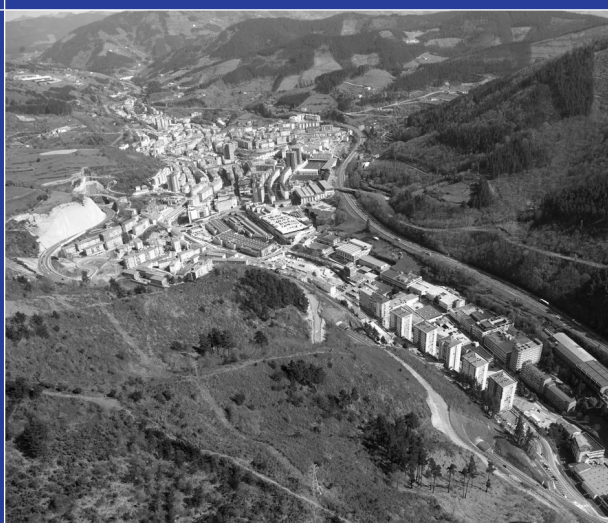

Egungo testuinguruko arazoak

- Indibidualismo gorakorra.
- Zatiketa eta segregazio soziala.
- Komunitate-sare ahulak edo ez oso funtzionalak.
- Pasibotasun instituzionalerako joera duten herritarrak.

Jarduteko ildo estrategikoak

- Lan komunitarioa sustatzea.
- Bitartekaritza-guneak eta -erakundeak sortzea.
- Herritarren ahalduntzea.
- Komunitatearen sentimendua indartzea parte-hartzearen bidez.
- Adostasuna eta partaidetzazko tokiko demokrazia eraikitzea.

Diagnostikoa sostengatzen duten ikuspegi teorikoak

- Bakerako Ikerketa (Lederach)
 - Analisia 3Petatik:
 - Pertsonak, prozesuak, arazoak
- Maila anitzeko esku-hartzea:
 - Maila politiko-teknikoa
 - Gizarte antolatua
 - Elkartekide ez diren herritarrak

- Soziokonstruksionismoa
 - Errealitatea hizkuntzaren eta narratiben bidez eraikitzen da.
 - Aldaketa esanahi partekatuak aldatuz egin daiteke.
 - Harreman berriak → errealitate berriak.
- Gizarte Psikologia
 - Talde-dinamikak aztertzea.
 - Rolak eta portaera-ereduak aztertzea.
 - Zorroztasun analitikorako estatistika-tresnak erabiltzea.

Azterketaren helburua

- Helburu orokorra
 - Imajinario kolektiboaren parte diren arazoak eta beharrak identifikatzea.
- Helburu espezifikoak
 - Arazoak eta esperientzia positiboak detektatzea.
 - Auzotarren beharrei lehentasuna ematea.
 - Gizarte-ehuna indartzea.
 - Indargune komunitarioak identifikatzea.

Erabilitako metodologia

- Ikerketa dokumentala.
- Elkarrizketa erdiegituratuak.
- Foro parte-hartzaileak.
- Biztanleriari egindako inkestak.
- Zuzeneko puntuazioak eta ehunekoak dituen analisia.
- Datuak prentsa-informazioarekin gurutzatzea.

Emaitzen kategorizazioa: 7 kategoria nagusi

Hiritartasuna

Bizi-kalitatea

Herritarren arteko harremanak

Azpiegiturak

Proiekzio ekonomikoa

Erakunde-harremanak

Klima politikoa

(Esparru bakoitza azpikategoria zehatzekin)

Lurralde-identitatea

- Kokapen estrategikoa
 - Debabarrena (Gipuzkoa), Bizkaiarekin muga.
 - Ego ibaiaren haran estua.
- Orografia erabakigarria
 - Lurzoru lauaren eskasia → hazkunde bertikala.
 - Mendien arteko hiria (Arrate, Urko, Akondia...).
 - Dentsitate handiko hirigintza.

Eragin historikoak

50-60
hamarkadak
biztanleria-hazkundera

80
hamarkada
Zerbitzuetarako
eta teknologiarako
trantsizioa

Populazioa

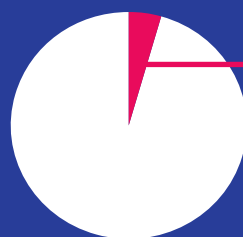
27.675
biztanle

♀ 14.229

♂ 13.446

Zahartzea eta gizarte-egitura

%190,6
zahartze-indizea

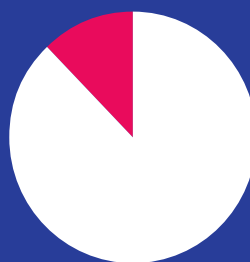
biztanleriaren
%4,6
86 urte edo
gehiago

Auzoen araberako banaketa

Erdigunea nabarmentzen da biztanle kopuru handiagatik

Kultura-aniztasuna eta migrazioa

%87,88

espainiar nazionalitatea

%12,12

atzerriko nazionalitatea

Ekonomia eta etxebizitza

%6,3-%6,5

langabezia

50.668€

Familiaren batez besteko errenta

%65

1950-1975 urteen bitartean eraikitako etxebizitzak

Lan-dualtasuna: industria-enplegu egonkorak vs zerbitzu-enplegu prekarioak.

Mugikortasuna, azpiegiturak eta etorkizuneko erronkak

+40

igogailu eta eskailera mekaniko publikoak

Erronka garrantzitsuak

- Zahartzea + zaintzak.
- Irisgarritasun unibertsal erreala.
- Hiri- eta industria-berroneratzea.
- Kulturarteko eta belaunaldien arteko koherentsia.

Autoaren erabilera handia

aparkalekua eta kongestioa

Funtsezko 3 iturri

Prensa
albisteak

Udaltzain-
goaren da-
tuak

Gizarte-
kintzako
datuak

Komunikabideak

+300

Eibarri buruzko
albiste

- Politika (hauteskundeak + PSE – EAJ ituna).
- Hirigintza “zero kota” (igogailuak, berroneratzea, etxebizitza).
- Kirola (SD Eibar).
- Zahartzea + gizarte-babesa (beka errekorrak).

Agenda mediatikoa

Komunikabideek hiri zirrargarria proiektatzen dute (kultura/obrak) eta eguneroko tentsioak minimizatzen dituzte.

Poliziaren esku-hartzeak

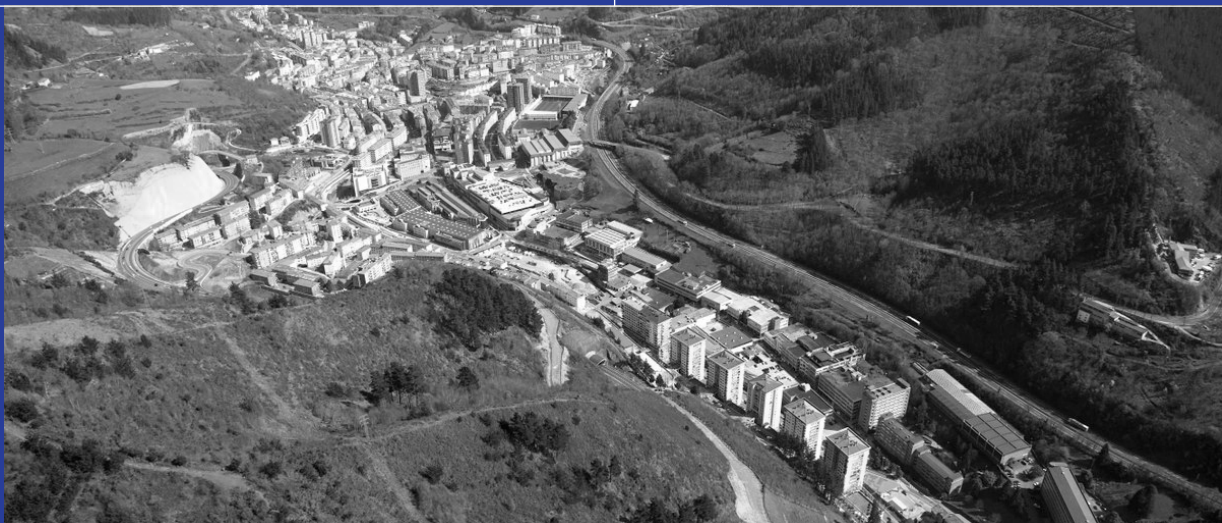
8.061

esku-hartze/urtean

22

esku-hartze/egunean

Arazoa ez da “delinkuentzia handia”, bizikidetzeta + espazio publikoa baizik

Bero-mapa

Gizartekintza

165
pertsona
EELZ

149
pertsona
Neguko
Aterpetxean

300
indarkeria
matxista

302
adintxikikoak

225
migrazioa

Sare sozial sendoa, baina saturazioarekin, eta gero eta egiturazkoagoa den “larrialdiarekin” (etxebizitza).

Analisiaren profila

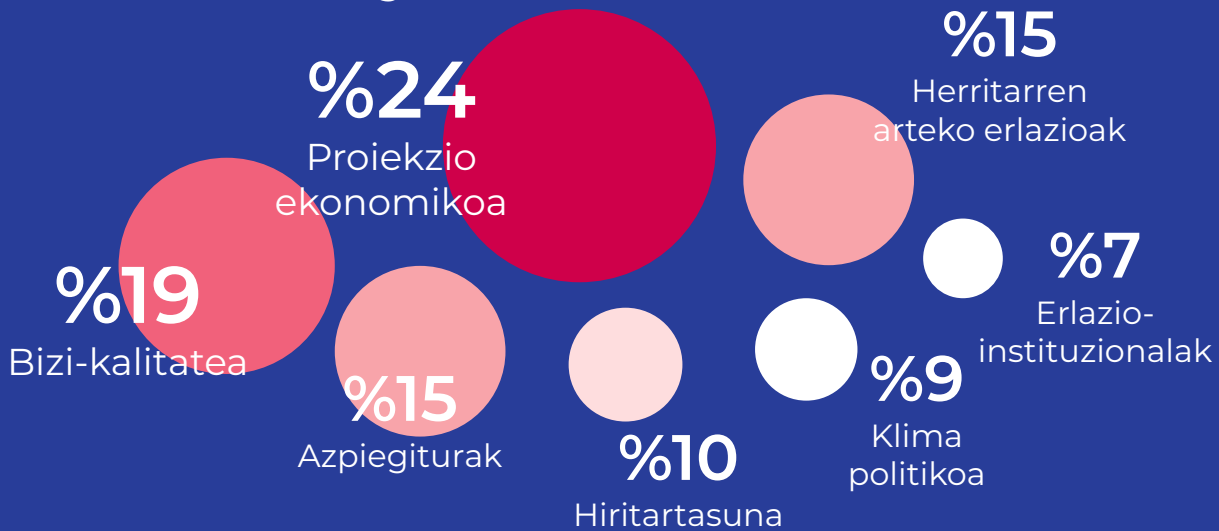
7 elkarrizketa

Eibarko Udaltzatzen ordezkariak

Metodologia:

- Hautemate-elkarrizketa erdiegituraturua (45 min)
- Indarguneen eta erronken ikuspegia
- 7 azterketa-kategoria

Hobekuntza-arlo nagusiak

Erronka sozialak eta demografikoak

Nortasun sendoa baina tentsioan

- Eibarko harrotasuna (langileen DNA, solidarioa)
- Herritar berriekin kohesioa izateko kezka
- Zahartze gero eta handiagoa
- Gazteen ihesa etxebizitzagatik eta enpleguagatik
- Arriskua: belaunaldi-erreleborik gabeko adinekoentzako zerbitzu-hiria

funtsezko tentsioa:

Gazteak VS zahartzea

Bizi-kalitatea eta elkarbizitza

Hezkuntza:
eskola-segregazioaren ardura (Urkizu, Amaña)

Inklusioa:
laguntzen mendekotasuna handitzea

Segurtasuna:
segurtasunik ezaren pertzepzio handiagoa

Auzo sentsibleak:
Urkizu, Barrena

Eguneroko ondoeza:
garbiketa, zaratak, inzibismoa

Azpiegitura onak

Bizikidetza-pertzepzioaren narridura

Hiri-eredua eta etxebizitza

- Hirigintza gogorra (zementua, berde gutxi)
- Igogailuen eta arrapalen mendekotasun kritikoa
- Etxebizitza garestia → gazteak kanporatzea
- Oinezkoen eta autoen arteko gatazka
- Garraio ona, baina eragin akustiko handia

“Espazioa konkistatzeko” hirigintzatik →
Egonaldi eta zaintzako hirigintzara

Ekonomia: kezka politiko nagusia

%60

Merkataritzaren gainbehera

%28

Industria

- berrikuntza-premia
- LH-enpresa prestakuntza duala

2030 Plan Estrategikoaren beharra

Proposatutako irtenbideak

%42

→ EREDU EKONOMIKOA

%39

→ ELKARBIZITZA ETA ZAINNTZA

%12

→ ETXEBIZITZA

%7

→ GOBERNANTZA

Etorkizunera begira

- Hiri berdeagoa eta oinezkoena
- Hiri-orbainik gabe (Txonta birsortua)
- Hiri inklusiboa eta kohesionatua
- Geratzen diren gazteak
- Merkataritza bizia
- Hiri atsegina eta gozatzeko modukoa

Gizarte antolatuaren garrantziaren zergaitiak

→ Eibarko Diagnostiko Sozialaren zutabea: elkarteak, entitateak, pertsonal teknikoa eta eragile garrantzitsuak.

- Ezagutza aditua eta eremukoa
- Eguneroko bizitzaren “termometroa”
- Politikaren eta herritarren arteko zubia
- Politika publikoetan eragiteko gai-tasuna

Deialdia eta ordezkaritza

→ Deialdi pertsonalizatua elebrietan emailaz

→ Tokia: Portalea (Bista Eder 10)

7 esparru

Udal teknikariak
 Soziala eta komunitarioa
 Kultura eta kirola
 Hezkuntza
 Instituzionala / Zerbitzu publikoak
 Komertzioa eta enplegua
 Soziosanitarioa

Nola bizitzen diren arazoak (paradoxak)

Udal teknikariak: Arazoa = egitura zurruna / “silokak”
 → erantzun azkarretarako zailtasuna

Foro soziala/ komunitarioa: Arazoa = burokrazioa bazterketa-oztopo gisa (hizkuntza, arrakala digitala).

Parte-hartze metodologia

EASW

(European Awareness Scenario Workshop)
 Adostasun + Etorkizuneko konponbideetara bideratuta

KATEGORIAK:

- Hiritartasuna
- Bizi-kalitatea
- Erlazioak
- Azpiegiturak
- Ekonomia
- Gobernantza

FORO BAKOITZEAN 3 FASE

BOZKETA DENBORA ERREALEAN:

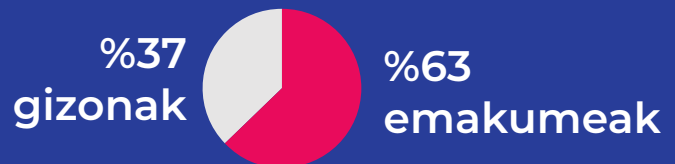
- Objektiboa – Pertzepzioak

Egutegia eta asistentzia

→ 2025eko azaroa

7 esparruetako foroak
 39 pertsona

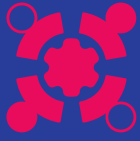
%79 asistentzia

Udalaren barne-ikuspegiaren eta gizarte zibilaren arteko oreka

Antzemandako 6 kezka nagusienak

Haustura soziala: inclusión “teórica” vs segregación “real”

- Señal de alarma: segregación escolarescolar
- Infraviviendas (“azpietxebizitzak”) para población invisible al sistema

Aldaketa ekonomikoa (nortasuna eta pultsua)

- Eskualdeko industria “ondo” baina tokiko merkataritza “hilzorian”
- Pertsianak jaitsita = kale hila + hautemandako segurtasun eza

Erdiagunea VS Auzoak: “Bi abiadurako Eibar”

- Zentroa = erakusleihoa. Auzoak = ahanztura-sentsazioa
- Matxuratutako igogailuak = de facto-ko konfinamendua

Aisia: eskaintza handia, alternatiba inklusibo gutxi

- Nerabeentzako eta familientzako aukerak falta dira (euria)
- Aldarrikapen errepikakorra: parke estaliak

Belaunaldi-erronka

- Adinekoentzako hiri zaindua, gazteentzako zaila (etxebizitza)
- Espaziorik gabeko gazteak: leku estaliak eta doakoak falta dira

Distantsia instituzionala (zeharkakoa)

- Udala geldoa eta burokratikoak dela uste da
- “Kudeatzaile” izatetik “bideratzaile” izatera pasatzeko eskaera

Konponbide-proposamenak (egin, ez artatu bakarrik)

- Hutsik dauden etxebizitzak birgaitzea
- Hirigintza erlazionala: aurrez aurre dauden bankuak, ping-pong, rokodromoak, espazio estaliak
- Txontaren birsorkuntza integrala
- Kirola/aisia inklusiboa (materialaren % 100arentzat dirulaguntzak)
- Harrera integralerako plana (benetako ongietorria + hizkuntza)
- Osasun komunitarioa: “preskripzio soziala”
- Bizikidetzeta-mahaiak
- Lokal hutsen inbentarioa. Belaunaldi-erreleboa (eskualdaketak gazte edo pertsona migratzailei)
- Benetako zeharkakotasuna (mahai teknikoak – politikoak - herritarrak)
- Leihatila bakarra + izapideak sinplifikatzea
- Benetako gaitasuna duen parte-hartzea (ez bakarrik inf.)

Ondorioak

“Eibarrek ez du bere burua hutsetik berrasmatu behar, daukana hobeto zaindu behar du”

- Desburokratizatu (Udala bideratzailea)
- Hiriko mikrokirurgiari lehentasuna ematea (baldosa, igogailua, bankua, parke estalia)
- Elkarbizitza erronka aktibo gisa: elkarrekin bizitzetik → kulturartekotasunera (gauzak elkarrekin egitea)

Azterlanaren laguna eta fidagarritasuna

532
inkesta

+-%5

errore-
marjina

%97

fidagarritasuna

→ Laginketa geruzatua, sexuaren, adinaren, jatorriaren eta auzoaren arabera.

Bizikidetzaren balorazioa (funtsezko datua)

%59

ona edo oso
ona

%36
erdipurdi

%4

txarra edo
oso txarra

→ Gazteriak → ikuspegi positiboagoa

→ Gero eta nagusiago → pertzepzio kritikoagoa (iraganarekin konparaketa)

Inkestatutako biztanleriaren profil orokorra

Gehiengoa "betidanik" Eibarren bizi da

0-15 urte bitarteko erresidentzia → %100 migratzaileak

%55
biztanleria
aktiboa

%27

pentsiodunak

%70
etxebizitza
jabetzan

%22

etxebizitza
alokairuan

%100

Eibarren bizitza egiten
duela dio

zerbitzuak eta aisia dituen hiri bizia

Bizikidetzaren auzoaren eta errotzearen arabera

Amaña

%77

bizikidetzaren "ona"

Legarre

%11

11 bizikidetzaren "txar" handiena

Urki y Urkizu

%39-%43

"erdipurdiko" bizikidetzaren oso altua

Iritsi berriek (< 5 urte) hobeto baloratzen dute bizikidetzaren (% 57 ona) bizitza osoa daramatenek baino (% 53). Ondoeza "nostalgia eta auzoaren galea" da, gatazka zuzena baino gehiago.

Eibarren hautemandako aldaketak

436
ekarpen

%10

merkataritzaren galera eta supermerkatu kontzentratuak aipatzen ditu.

%48

hobekuntza urbanistikoak nabarmentzen dira (igogailuak, pasealekua, Errebal...) eta mantentze-lanen "baina" agertzen da.

%46

bizi-kalitatean, segurtasunak okerrera egin duelaren pertzepzioa nabarmentzen da (lapurretak eta borrokak).

Hobekuntza-arlo nagusiak

595

erantzun (1,13 pertsonako)

%98

hobekuntza esparruak identifikatzen ditu

Azpiegiturak / zerbitzuak

Hiritartasuna

%13

Bizi-kalitatea

%13

Kexen edukia (benetako gakoak)

Azpiegitura / Zerbitzuak

- Irisgarritasuna (% 41): aldapak, espaloiak, igogailuak, arrapalak
- Trafikoa/aparkalekua (% 18)
- Etxebizitza (% 14)
- Argiztapena (% 6) → segurtasun ezari lotua

Hiritartasuna

- Ahaztutako gazteak (28 aipamen)
- Migrazioa/integrazioa (17)
- Haurtzaroa eta espazioak (16)

Bizi-kalitatea

- Herritarren segurtasuna (35 aipamen)
- Zarata (21)
- Aisialdia ez da oso anitza (16)

Herritarren arteko harremanak

- Zikinkeria/inzibismoa (% 49 kategoriaren barruan)

Ekonomia

- Tokiko merkataritza gainbeheran (pertsianak jaitsita = kalea itzalita)

Instituzioak

- Auzoak abandonatuta (kategoria horren % 80)

Konponbideak, ametsa eta azken paradoxa

Konponbideak: proposamen nagusiak

%35 mantenimendua eta azpiegiturak

%15 segurtasuna / polizia

%10 parte-hartzea eta entzutea

%10 etxebizitza + gazteak

→ Eibarrek kohesio sendoa du, baina hurrengo hamarkadako erronka "eraiki eta konpontzetik", "gizarte-ehuna zaindu eta jostera" pasatzea da, herritar-bezero eredua hautsiz.

ONDORIOAK

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- DEC-10 analisia
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

Ondorioak

Orokorra

Historia, demografia, gizarte-zerbitzuen datuak eta pertzepzioen triangulazioa (politikoa, asoziatiboa eta herritarra) zeharka aztertu ondoren, ondorio orokorra hau da: **Eibar harremanetatik eta kohesio sozialetik eratorritako ezkutuko tentsioei aurre egiten dien udalerria da.** Gogobetetze-adierazleak altuak diren arren (inkestatuen % 100 hirian bizi dira, eta % 59k positiboki balioesten dute bizikidetzeta), diagnostikoak agerian uzten du ezkutuko tentsio horiek zeharkatzen duten hiria dela.

Ondorio orokor gisa, Eibarko errealitatea **lau erronka** handiren inguruan egituratzen da gaur egun, haren oraina definitzen eta etorkizuna baldintzatzen dutenak:

Nortasunaren krisia eta nostalgia

Eibar konpondu gabeko trantsizio batean murgilduta dago. “Villa Armera” eta potentzia industrial hutsa izateari utzi eta hiri dibertsifikatu eta zerbitzu-hiri bihurtu da. Hala ere, pentsamolde kolektiboak (batez ere biztanleria autoktonoan eta zaharrenean) **“Urrezko Aroko Sindromean”** ainguratuta jarraitzen du.

Nostalgia etengabe horrek (“lehen erreferente bat ginen”, “begira nola dagoen tokiko merkataritza”) atzerako ispilu gisa jokatzen du, jada existitzen ez den hiriaren alde dolua egitea eragozten duena. Soziologikoki, begirada nostalgiko hori arriskutsua da, egungo aniztasun demografikoa eta migrazio-fluxu berriak herriaren esentziaren “mehatxutzat” hartzen dituelako, eta horrek tirabira kultural isila eragiten duelako.

“Udala-hornitzailearen” eredia agortzea

Azken hamarkadetan, Eibarrek babes sozialeko sare sendo bat eraiki du, eta hirigintza-eraldaketa garrantzitsu bati ekin dio -amaitu gabea- (igogailuak, hiri-eraberritzea...). Hala ere, arrakasta horrek bigarren mailako efektu gaiztoa eragin du: **delegazio zibikoa.**

Konponbiderako eskaeren % 99 udalari bakarrik zuzentzen zaizkio, eta herritarren % 74k jarrera erabat pasiboa hartzen dute (“ez dut ezer egiten”). Eibarko herritarrek “auzotasun erantzunkidea” izatetik

“bezero zorrotzak” izatera igaro dira, erantzukizun komunitario guztia erakundearen esku uzten dutenak. Sistema publikoa gainezka dago, erantzun komunitarioa ere izan beharko luketen arazoan egiturazko makulu gisa jarduten duelako.

Hiru begiradak

Diagnostikoak begirada desberdinak dituen udalerrira erakusten du. Hiru errealitate paralelo dauka:

- **Eibar Politikoa (Macro):** Kezkatuta industria-aren gainbeherarekin, belaunaldien arteko erreleboarekin eta talentua erakartzearekin (bere arretaren % 24 proiektu ekonomikoan).
- **Eibar Asoziatiboa (Erlazionala):** Kohesio sozialaz, bizi-kalitateaz eta nahi ez diren bakardadeez eta gazteen babesgabetasunaz ohartaraziz. Disonantzia horrek azaltzen du, milioi askoko inbertsioak gorabehera, zenbait auzotan (Txonta edo Urki, esaterako) urruntasunaren eta abandonuaren sententzioak jarraitzen duela.
- **Eibar Herritarra (Micro):** Azpiegiturak eta zerbitzuak, aldapa eta baldosa ditu ardatz. Azpiegiturak beren arretaren ia % 50 hartzen dute.

Belaunaldien arteko haustura eta ezkutuko kalteberatasuna

Gizarte Zerbitzuen sareak euste-paper handia betetzen du, baina oso bideratuta dago hirugarren adinera. Errealitate horren azpian, egiturazko ahultasuna sortu da: gazteria. Biztanleriaren % 41ek uste du kolektibo babesgabeena dela. Etxebizitzaren prezioagatik emantzipatzeko zailtasunak eta espazio propioen gabeziaren sententzioa direla eta, gazteak beren hiritik “kanporatuak” sentitzen dira.

Horrek esan nahi du laguntza-politikatik harreman-politiketara igaro behar dela, kulturartekotasun aktiboa sustatu behar dela (ghettizazioa saihestuz) eta gazteekin kontratu soziala berreskuratu behar dela.

¹ *La teoría de las ventanas rotas, formulada por Wilson y Kelling en 1982, postula que el desorden, el vandalismo y las pequeñas infracciones no corregidas (ventanas rotas) generan una percepción de abandono, lo que contagia comportamientos incívicos y atrae delitos más graves. Sostiene que el descuido del entorno provoca el deterioro progresivo de la convivencia. Si estas acciones no son confrontadas desde un inicio y gestionadas adecuadamente, pueden crear un ambiente donde se normalizan y se fomentan conductas aún más dañinas.*

Datu objektiboak vs. pertzepzioak

Datu objektiboak buruzko dokumentuak inkestekin eta pertzepzioekin gurutzatzean, **lau narrativa nagusi** azaleratzen dira Eibarren. Jarraian, horietako bakoitzaren koherentzia (edo desadostasun sakona) aztertzen da:

“Segurtasun ezaren” narrativa

Herritarren inkestan, azpiegituren inguruko kezak ezabatzen baditugu, “segurtasun eza” da keza nagusia. Herritarrek diote Eibar “gero eta arriskutsuagoa” dela gauez, eta lapurretak eta borrokak ugari egin direla. Gai horietako azterketek jada ohartarazten dute beldurraren pertzepzio subjektiboak eta delituen benetako tasak, XXI. mendeko gizarteetan, ez direla korrelazioan jartzen, kasu honetan bezala.

Herritarrek “delinkuentzia” gisa itzultzen ari dira “inbizismo sozial eta fisikoaren” arazoa (apurtutako leihoen teoria). Pertsona bat bizi guztiko dendak itxi (desertizazio komertziala) dituen auzo batean ibiltzen denean, kaleak ilunago eta zikinago daude, eta gazte-taldeak daude (kultura desberdinetako gazteak, agian) espazio publikoan, lokalik ez dituztelako, non tentsioak eta borrokak areagotzen diren, eta giza garunak paisaia-aldaketa hori kodifikatzen du “mehatxu” edo segurtasun-gabezia gisa.

Arazoa ez da penala, arazoa hiri-bizitasuna eta kohesio komunitarioa dira.

“Pobreziaren” narrativa

Gazteek eta jatorri migratzailea dutenek bizitzaren “garestitzea” eta emantzipatzeko aukera eza adierazten dute sistematikoki, eta bizitegi-krisia plazaratzen dute. 26-35 urteko tartea etxebizitza eskuratzeko larritasunaren buru da.

Eibarko Gizarte Zerbitzuen sarea sendoa da, baina datuen arabera, 2025ean, Gizarte Larrialdietarako Laguntzen (GLL) % 60, alokairua ordaintzeko erabiltzen dira.

Erabateko koherentzia duen narrativa da. Datu objektiboak berresten dute kalteberatasuna ez dela funtsean elikadurarik ezaren edo pobrezia energetikoaren arazoa, baizik eta sabairik ezarena. Gizarte-larrialdiko sarea kronifikatu egin da,

CONCLUSIONES

- Orokorra
- **Datu objetiboak vs. pertzepzioak**
- DEC-10 analisia
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

eta “egiturazko makulu” bihurtu da, eskuraezina den higiezinaren merkatua sorosten duena. Gizarte Larrialdietarako Laguntzek hilero eusten diete familia eta langile prekarioei, eta horrek materialki berresten du herritarrek duten asfisia ekonomikoaren eta gazteen babesgabatasunaren sententzia.

“Hiri zaintzailearen” narratiba

Eibarrek “hiri zaintzaile” ospea du. Adineko biztanleek izugarri baloratzen dute “dena eskura” eta zerbitzu-sare ona izatearen erosotasuna. Sistema publikoak mendekoak diren pertsonak modu eraginkorrean sostengatzen dituela onartzen da.

Gizarte-zerbitzuek sekulako saturazio administratiboa hartzen dute (urtean 26.000 interakzio baino gehiago). Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuak (ELZ) bere esku-hartze orduen % 83 “zainketa pertsonaletan” (higienea, mobilizazioa) ematen ditu, eta ez laguntzaile-lanetan.

Ongizate-ilusio faltsua dago. Eibar, hain zuzen ere, hiri zaintzailea da, baina datuek agerian uzten dute bere baliabideek akidura zantzuak dituztela. ELZ zainketa intentsiboetan ia bakarrik aritzeak erakusten du Eibarko familiak dependentzia egoera oso larriak hartzen ari direla beren etxeko intimitatean. Erakundeen “sarrerako atea” kolapsatuta dago burokraziaren ondorioz, eta kalitatezko denbora kentzen dio pertsonekin egin beharreko benetako esku-hartze teknikoari.

“Inbasioaren” narratiba

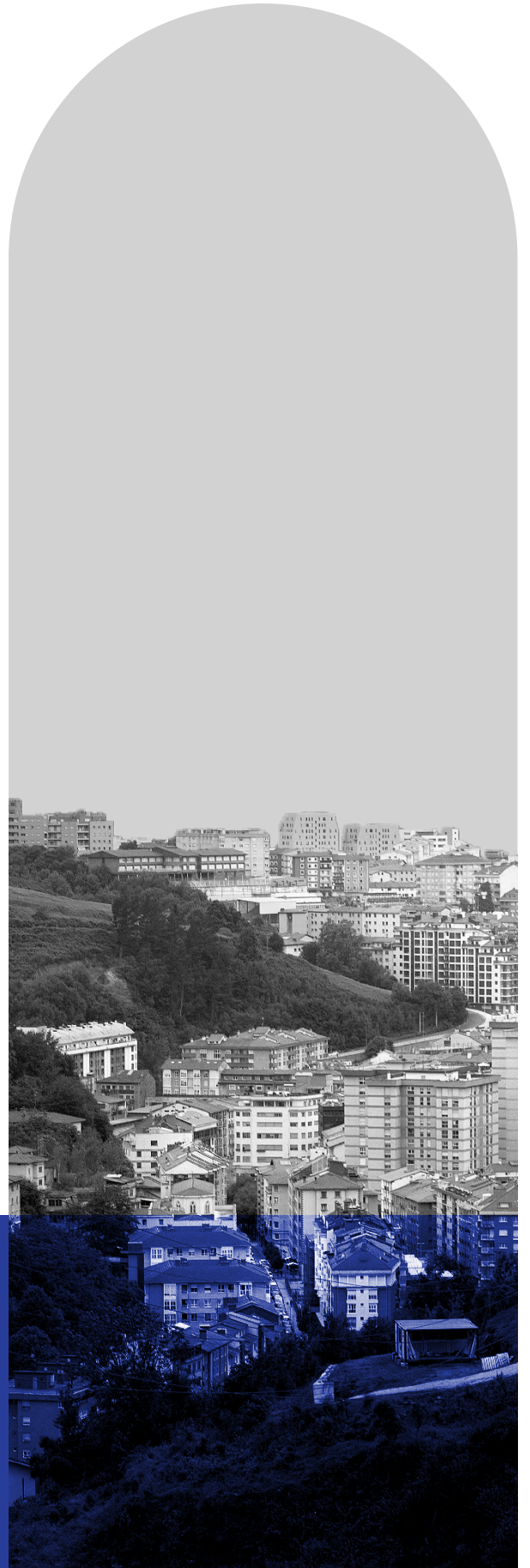
Sektore zahartuenek eta tradizionalistenek (batez ere auzo periferikoetan) “tirabira kulturalaz” diardute. Migrazio-aniztasuna ohituren talkatik, “herri-sentimenduaren” galeratik eta “ghettizaziotik” hautematen dute.

Demografiari dagokionez, Eibarko biztanleriaren zahartze latza eta talentu gaztearen “ihesa” dira ezaugarri nagusiak. Biztanleria migratzailea da gaztetasuna txertatzen duen, jaiotza-tasari eusten dion, eta demografiaren eta oinarritzko zerbitzuen kolapsoa saihesten duen ia fluxu bakarra.

Disonantzia kognitibo sakoneko narratiba da.

Oinezko herritarrak jatorri atzerritarreko pertsonen etorreragatik “eibartar” nortasuna galtzeko beldur diren bitartean, datu objektiboan araberak, biztanleria migratzaile hori gabe, Eibar demografikoki eta ekonomikoki jasangaitza den hiri bihurtuko litzateke. Maila politikoak perfekziora ulertzen du (“Atxikitu vs. Zahartu” tentsio demografikoa), baina herritar autoktonoen ikuspegitik biztanle berri horiek aukera bihurtuko dituen kontakizun zibiko bat eraikitzerik ez du lortu, eskola- eta auzo-bereizketari beldurra gailenduz.

Laburbilduta: Datuen gurutzaketak agerian uzten du Eibarko herritarrak “mina” (asfixia alokairuan, kale grisagoak, saturazioa) behar bezala hautematen duela, baina **oker egozten ditu kausak**. Inzibismoa eta delinkuentzia nahasten dituzte; ez dute ikusten haien biziraupen demografikoa beldur diren immigrazioaren menpe dagoenik; eta “ongizatea” bermatuta dagoela onartzen dute, hau gaitasunaren mugara iristen ari diren gizarte-zerbitzuetako sistema baten eta familia-sare baten (emakumeak, batez ere) gainean oinarritzen denean.

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- **DEC-10 analisia**
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

DEC-10 analisia

Udalerriko kohesio sozialaren egoera modu grafikoan laburbiltzeko eta ebaluatzeko, diagnostiko honetako aurkikuntza guztiak **DEC-10²** ebaluazio-ereduan aplikatu dira. Sistema hori dimentsio anitzeko analisi-tresna bat da, eta hiri-errealitatea disekzionatzen du funtsezko 10 aldagaien bidez (hirigintza-tik eta ekonomiatik hasi eta identitate-errotze, parte-hartze eta gatazka komunitarioetaraino).

DEC-10 ereduak ondoz ondoko hiru egoeratan sailkatzen du udalerrri bateko gizarte-osasuna:

- **Etsaitasuna (1etik 3.9ra):** gatazka-guneak, harreman-porrota, zatikatzea edo isolamendu larria.
- **Koexistentzia (4tik 6.9ra):** benetako integrazio-rik gabeko tolerantzia. Espazioaren erabilera partekatua gatazka irekirik gabe, baina auzo-lotura sendorik gabe.
- **Bizikidetzatza (7tik 10era):** integrazioa, eraikuntza komunitario aktiboa, kidesun-sentimendua eta eguneroko marruskaduren kudeaketa positiboa.

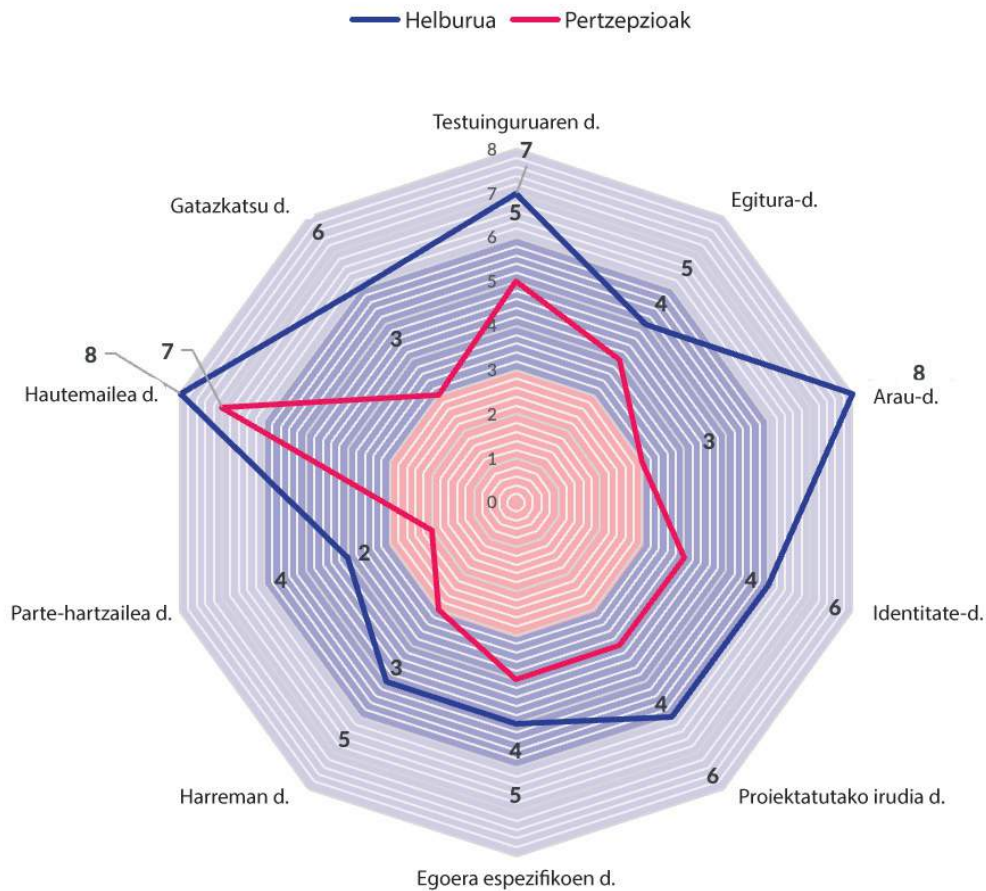
Gainera, DEC-10 analisia bi begiradatan banatzen da, grafikoan gurutzatzen direnak:

- **Begirada OBJETIBOA (Lerro urdina - OB):** "Egitura" ebaluatzen du. Erakundeen ahalegina, azpiegiturak, gizarte-zerbitzuen hornidura, indarrean dauden planak eta udalerrriaren errealitate demografiko eta ekonomiko garbiak neurtzen ditu.
- **Begirada SUBJEKTIBOA (Lerro Magenta - SUB):** "Pertzepzioa" ebaluatzen du. Herritarrek eguneroko bizitzan errealitate hori nola sentitzen eta espermentatzen duten neurtzen du. Bere beldurak, kezak, isolamendua eta benetako tolerantzia maila eta auzoetan duen inplikazioa islatzen ditu.

Radarrak grafiko honetan ikus daitekeenez, bi lineen arteko bereizketak argi eta garbi erakusten du udalerria zeharkatzen duen **disonantzia kognitiboa**: egitura instituzionalak (OB) Eibar Koexistentzia eta Bizikidetzatza materialeko eremu seguruetan mantentzea lortzen duen bitartean, gizakiaren pertzepzioa (SUB) behin eta berriz Etsaitasunerantz arrastatzen da harreman-dimentsio guztietan.

Ondoren, profil honen 10 dimentsioetako bakoitzean emandako puntuazioen justifikazioa zehazten da:

² DEC-10- *Dimensiones Escalas de la Convivencia*, Gizagunek egindako ebaluazio-tresna

“Egitura instituzionalak Eibar koexistentzia eta bizikidetzaren materialeko eremu seguruetan mantentzea lortzen du. Giza pertzepzioa, harreman-dimentsio guztietan, behin eta berriz etsaitasunera arrastratzen da”

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- **DEC-10 analisia**
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

1. TESTUINGURUAREN dimentsioa (hiri-ingurunea eta baliabideak)

- **OB (Helburua) - 7 (Bizikidetzta):** Eibarrek hiri-gintza oso trinkoa du, baina hurbiltasun-zerbitzu ugari ditu (anbulatorioak, dendak, ikastetxeak). "15 minutuko hiria" da.
- **- SUB (Subjektiboa) - 5 (Koexistentzia):** Baliabideak baliabide, herritarrek dimentsio hori zigortzen dute, guztia mikro-mugikortasunaren mende dagoelako. Igogailuetako matxurak eta orografia (aldapak) herritarren kexaren ia % 50 dira.

2. EGITURA-DIMENTSIOA (ekonomia eta demografia)

- **OB - 5 (Koexistentzia):** Gainbehera industrial eta zahartze demografiko larria. Hala ere, Eibarrek ez du muturreko pobreziarik pairatzen, egiturazko arazo oso fokalizatua baizik: gizarte-larrialdiaren % 60 etxebizitzaren alokairura bideratzen da.
- **SUB - 4 (Tentsio handiko koexistentzia):** Bizilagunen pertzepzioak etsaitasuna ukitzen du funtsezko bi faktorerengatik: bizitzaren garestitzearen aurreko larritasuna (inflazioa/gazteen etxebizitza) eta merkataritza txikiaren itxiera sistematikoari beldurra.

3. ARAU-DIMENTSIOA (planak, erakundea eta gizalegea)

- **OB - 8 (Bizikidetza):** Maila instituzionalean, Eibar oso bermatzailea da. "IV. Bizikidetza Plan" aurreratua, Gizarte Zerbitzu indartsuak eta araudi argiak ditu.
- **SUB - 3 (Auzo-etsaitasuna):** Puntu honetan perspektiben talka ikusten da. Udalaren planak gorabehera, herritarrek "legerik eza" sumatzen dute kalean: kexak gaueko zaratengatik, txakur-oren gorotzengatik, zigorgabetasunagatik, inzi-bismo-sentsazio orokorragatik eta herritarren segurtasun ezagatik.

4. IDENTITATE dimentsioa (Kidetza eta Aniztasuna)

- **OB - 6 (Koexistentzia):** Datuek erakusten dute Eibarrek atzerritar jatorriko biztanleak behar dituela demografikoki bizirauteko. Hiria identitate plural berri batera egokitzen ari da.
- **SUB - 4 (Tentsio Handiko Koexistentzia):** Autoktonoek "Urrezko Aroko Sindromea" (hiri industrialaren nostalgia) pairatzen dute. Nortasun berriari aurre egiten diote, eta azpian tirabirakulturala sortzen dute, "Eibarrek bere esentzia galtzen" duela sentitzen dutelako.

5. PROIEKTATUTAKO IRUDIA dimentsioa (estigma eta ospea)

- **OB - 6 (Koexistentzia):** Udalak inbertsio handia egiten du hiri-birsorkuntzan, hiri gris eta industrialaren estigma ezabatzeke.
- **SUB - 4 (Tentsio-koexistentzia):** Auzotarrek beren auzoak begiratzen dituzte, Txonta bezalako auzoak erakundeek abandonatuta sentitzen dira, eta Urki edo Legarren bizilagunen arteko tirabirak jasaten dituzte.

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- **DEC-10 analisia**
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

6

6. EGOERA ESPEZIFIKOEN dimentsioa (kalteberatasuna eta zainketak)

- **OB - 5 (Koexistentzia):** Zainketa-sareak (ELZ) masiboki esku hartzen du, baina orduen % 83 muturreko mendekotasun fisikorako dira. Sistemak dike gisa jokutzen du.
- **4. SUB (Tentsio Handiko Koexistentzia):** Emakume zaintzaileek beren gain hartzen dute karga isila (kaleko irisgarritasunaz soilik kezkatzen dira), eta gizartearen % 41ek gazteak identifikatzen ditu egiturazko babesgabetasun handiena duen kolektibo gisa.

7

7. HARREMAN-DIMENTSIOA (kohesioa eta loturak)

- **OB - 5 (Koexistentzia):** Eibarren elkarre-sare erreala eta ugaria dago, administrazioaren eta bizilagunen arteko zubi-lana egiten saiatzen dena.
- **3. SUB (Etsaitasun komunitarioa):** Elkarrean alarma gorria. Auzo-kohesioaren erorketa, isolamendua (nahi ez den bakardadea) eta kulturarteko marruskadura etengabeak detektatzen dituzte. Bizilagunek gero eta gutxiago elkarreragiten dute modu positiboan.

8. Dimentsio PARTE-HARTZAILEA (Inplikazio Zibikoa)

- **OB - 4 (Tentsio Handiko Koexistentzia):** Udalak, bere "Udala-hornitzaile" historiagatik, irtenbide guztiak bereganatzen ditu, partaidetza burokratizatuz eta elkarteak erabiltzaile gisa tratatuz, ez aliatu gisa.
- **SUB - 2 (Etsaitasun zibikoa):** Eredu osoaren dimentsio kritikoena. Herritarren % 74k dio Eibarko arazoaren aurrean "ez duela ezer egiten". % 99k Udalak/Alkateak dena konpontzea eskatzen du.

9. ESTIMAZIO dimentsioa (gogobetetze orokorra)

- **OB - 8 (Bizikidetzatza):** Datu objektiboa erabatekoa da: inkestatuena % 100ek diote udalerrian bizitza egiten dutela, eta horrek erakusten du ainguratze funtzional izugarria dagoela.
- **7. SUB (Bizikidetzatza):** Aurreko kexa guztiak gorabehera, oro har galdetzen zaienean, % 59k bizikidetzatza onartzen dute. Hau da Eibarko "salbamendu" handiena: hiriak bizilagunak haserretzen ditu xehetasunetan, baina maitemindu egiten ditu bere osotasunean (tamainagatik, erosotasunagatik eta giroagatik).

10. Dimentsio GATAZKATSUA (Marruskaduren kudeaketa)

- **OB - 6 (Koexistentzia):** Instituzionalki, Eibarrek haustura sozialari eustea lortu du Larraldietarako Laguntzen injekzio altuari esker (etxegabetasuna eta ageriko pobrezia saihestuz). Gatazka ez da muturreko indarkerian hasen.
- **SUB - 3 (Auzo-etsaitasuna):** Herritarrek, hala ere, galdu egin dute komunitate-gaitasuna eguneroko marruskadura kudeatzeko. Goiko bizilagunak zarata egiten badu edo parkean kultura-talkaren bat badago, ez dago bitartekaritzarik: poliziaren berehalako esku-hartzea eskatzen da, edo gatazka irensten da, arbuio kronikoa eragin arte.

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- **DEC-10 analisia**
- **Hitz egiten ez denaz**
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

DEC-10aren ondorioak

Radarrak ezberdintasunak plazaratzen ditu: lerro urdina (OB – Erakundea eta Egitura) ia denbora guztian mantentzen da Koexistentzia eta Bizikidetzaren eremu seguruan. Udalak egiten ditu eginbehar materialak. Baina lerro laranja (SUB - Herritarren Pertzepzioa) behin eta berriz xurgatzen da grafikoaren erdigunera (Etsaitasunaren eremu gorria) giza harremanekin zerikusia duen guztian: Araudia (gizalegea), Erlazionala (auzo-kohesioa), Parte-hartzailea (inplikazioa) eta Gatazkatsua (marruskaduraren kudeaketa).

Hitz egiten ez denaz

Ikerketa soziologikoan, diskurtsoetako “isiluneak” (**jendeak esaten ez duena**) zarata bera bezain argigarriak edo gehiago dira. Inkesta irekiak eta elkarriketa sakonak aztertzen direnean, absenteziak adierazten digute ikusezin, normalizatu edo eremu hertsiki pribatuan sartuta dauden gaiak.

Eibarko diagnostikoko dokumentuak aztertzean, diskurtso publikoan (maila politikoan zein herritarrean) **sei “zulo” tematiko handi** (eta hauen arrazoi posiblerik) azaleratzen dira.

Etxegabetasuna eta bazterketa larria

500 inkesta baino gehiagotan eta foroetan zehar, muturreko pobrezia, eskaletasunari edo etxebegabetasunari buruzko kezka estatistikoki baliogabea da “Hobekuntza-arloak” kategorian. Herritarrek “garestitzeaz” hitz egiten dute (hilaren amaierara iristea), baina kalean lo egiten duten edo bazterketa larria jasaten duten pertsonen inork ez du ohartarazten, industria-hondakinetan gaua igarotzen duten pertsonak daudela jakina denean.

Isiltasun honen arrazoiak izan daitezke:

- 1. Gizarte Zerbitzuen dike eragina:** Datu objektiboetan ikusten denez, etxebizitzetarako Gizarte Larrialdietarako Laguntzen (GLL) bolumen handia biztanleriaren ehuneko handi baten euskarri da. Sistema publikoa bere gain hartzen ari da bizitoki-faktura, muturreko prekaritateak kalerantz gainezka egitea eta ikusaraztea saihestuz.
- 2. Esternalizazioa:** Herritarrek onartzen dute muturreko pobrezia “Administrazioaren gaia” dela. Kalean ibiltzea eteten duen edo “zarata” sortzen duen arazoa ez denez, auzo-bizikidetzaren radarretik ezabatzen da, bereziki, ez bada ikusten, eta bizilagunen egunerokoan eraginik ez badu.

Genero-ikuspegia

Harrigarria da diskurtso politikoetan eta hiritar-reenetanan ez egotea genero-indarkeriari, po-breziaren feminizazioari edo lana eta familia uz-tartzearen krisiari buruzko aipamen zuzen eta indartsurik. Hala ere, aipatu ez izanak ez du esan nahi lantzen edo azpimarratzen jarraitu behar ez denik.

Eibarren, ia erabat asfaltoaren hizkuntzara it-zuli da genero-arrakala. Badakigu emakumeek azpiegituretan hobekuntzak eskatzen dituztela (% 54), gizonek baino askoz gehiago (% 46). Haiek direnez zainketen euskarri historikoak (haur-txo-kotxeak, mendekotasuna duten adinekoei laguntzea), haien genero-kexa “kexa urbanistiko” gisa erabiltzen da (espaloiz zabalak eta igogailuak eskatzen dituzte). Matxismo estrukturala eta zainketen gainkarga ikusezin geratzen dira “mugikortasuna” edo “hiritarren segurtasuna” etiketaren pean (gauez itzultzeko beldurra salatzen dutenean).

Osasun mentala eta dibertsitate funtzionala

Gizarte Antolatuaren saio batean izan ezik, osasun-mentaleko eta komunitarioko arazoak ez daude herritarren agendan. Gizarteratzeko edo laneratzeko erronka gisa, aniztasun funtzionala ere ez da agertzen diskurtsoan.

Eibarren, gaixotasun mentala eta mendekotasun handia etxe barruan jasaten dira. Etxez etxeko Laguntza Zerbitzuaren (ELZ) datuen arabera (orduen % 83 zainketa pertsonaletarako dira), familiek mendekotasun handia duten pertsonak etxean mantentzen dituzte. Hiriak ez ditu ikusten; beraz, hiriak ez ditu izendatzen.

Berriz ere, dibertsitate funtzionala arazo arkitektoniko batera mugatzen da (igogailua), gizarte-eskubideen eduki osotik hustuz.

Aniztasun afektibo-sexuala (LGTBIQ+)

Praktikan, “aniztasunari”, “integrazioari” eta “kultura-tirabirari” buruzko eztabaida osoan, LGTBIQ+ aniztasuna ez da aipatzen.

Atzerriko populazioaren etorrerak “aniztasun” kontzeptuaren espazio osoa bereganatu du. Eibarko “diferente” hitza “jatorri magrebi edo latinoamerikarrekin” lotzen da automatikoki. Ho-

rren ondorioz, beste dibertsitate batzuk (hala nola sexuala edo genero-identitatekoa) ustezkotzat jotzen dira edo erabat isilarazten dira bizikidetzaren agendan.

Industria-aurriak

Eibar, batik bat, “lantegi-hiria” da, eta horrek fabrika hutsak, lantegi abandonatuak eta industria-aurriak utzi ditu hirigunean eta auzoetan. Hala ere, hiriaren arazoak aipatzerakoan, herritarrek ez dituzte hondakin horiek lehentasunezko “degradazio” edo “hobekuntza-eremu” gisa identifikatzen. Espaloiez, hondatutako igogailuez edo aparkaleku faltaz kexatzen dira, baina ez diote ezer beren ikus-paisaia menderatzen duten hormigoizko eskeleto erraldoiez.

“Eskotoma” urbanoa (Ikusmen-normalizazioa):

Psikologian, puntu itsua da eskotoma. Eibarko herritarrak hainbat hamarkadatan bizi izan dira etxebizitzan integratutako fabrikarekin, eta industria-hondamendia erabat ikusezin bihurtu da. Ez dute “hiri-itsusikeri” edo lurralde-antolamenduaren arazo gisa ikusten, hiriko paisaia natural gisa baizik.

Mikro-hirigintzaren urgentzia: Industria-hondamendi batek auzoari kalte egiten dio, baina ez du bidea eragozten. Igogailu hautsi batek, aldiz, eguneroko mugikortasuna aldatzen du. Herritarrek “mikro-kudeaketa funtzionalean” ardatzen dute beren eskakizun instituzionala, eta horrek beren errutinari eragiten dio (aldapa igo ahal izatea), “makro-hirigintzari” eta espazio handien birsorkuntzari buruzko eztabaidak atzeratuz edo alde batera utziz, abstraktuak edo helezinak direla uste baitute.

Adikzioak

Nahiz eta gai nagusia izan Eibarko agenda publikoan hainbat hamarkadatan (eta lan-ardatz bat 2018ko Diagnostikoan), adikzioak – alkohola, drogak edo ludopatia – ez dira aipatzen herritarren bat-bateko erantzunetan. Jendeak tabernez edo gaueko aisialdiaz hitz egiten duenean, “giroa eta pintxopotea” goraiatzeko egiten du, edo, kasurik txarrean, “zarataz eta zikinkeriaz” kexatzeko, baina ia inork ez du “osasun publikoaren” bandera altxatzen edo udalerrian drogadikzio edo ludopatia arazo bat dagoela ohartarazten.

80. eta 90. urteetan, adikzioa (batez ere heroinari) agerikoa zen, marjinala, eta espazio publikoan ezinbesteko arrasto fisikoa uzten zuen (xiringak,

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- DEC-10 analisia
- **Hitz egiten ez denaz**
- **Kontrasteak**
- Gizarte-politiketan eragina
- Hurrengo urratsak

lotutako delinkuentzia areagotzea). Gaur egun, kontsumo problematikoa (alkohola, kanabisa, kokaina) “rekreatibizatu” egin da. Erabat normalizatuta dago eta jai-sozializazioko dinamiketan (“jaiak”, asteburuetan) integratuta dago. Kontsumoa “koadrilan” egiten denez, hiriko harreman-motorraren parte da (baita motor ekonomikoa ere, ostalaritzaren bidez), eta Eibarrek ez du “adikzio” gisa deskodetzen, “aisialdi” gisa baizik.

Substantzien abusuak kalean inpaktu negatiboa eragiten duenean, herritarrek ez dute osasun komunitarioko arazo gisa diagnostikatzen, ordena publikoko arazo gisa baizik. Gazte batzuk ordu txikiak arte plaza batean edaten ari badira, herritarren kexa “Gizalegerik eza”, “Zarata” edo “Segurtasunik eza” kategorietan erregistratzen da. Sintomak (botila hautsia edo garrasia) alkoholaren edo substantzien kontsumoa ezkututzen du.

Mendekotasun garaikide suntsizailleenak (online apustu-etxeak, pornografiaren kontsumoa, nerabeen pantailekiko adikzioa edo helduen kontsumo farmakologikoa) ez dira kalean gertatzen, lau paretan artean gertatzen dira. Osasun mentalarekin edo zainketa intentsiboekin gertatzen zen bezala, ludopatia edo hiperkonexioak ez dute asfalto hausten, ezta espaloia zikintzen ere, eta ez dira hiriko arazotzat hartzen.

Diskurtsoaren “zulo” hauek elkartzen baditugu (hiru mailetan), diagnostikoa oso argia da: **Eibarren, kalea zapaltzen duena existitzen da, ikusten dena.** Eibar-ko herritarren eredu mentalak hiriaren egoera epaitzen du “espazio publikoan” oinarrituz: zarata, baldosak, denda itxiak eta gazte taldeak plazan. Ereku pribatua konfinatuta geratzen den kalteberatasun guztia (emakume zaintzailea, gaixo mentala, hilaren amaieran alokairua ordaindu ezin duen eta GLLtik bizi den familia, adikzioak) ez da “Eibarren” arazotzat hartzen, isilean kudeatutako “zorigaitz pertsonaltzat” baizik.

Kontrasteak

Bilakaera 2018ko Diagnostikoaren aldean

2018ko Diagnostiko Sozialak helburu eta esparru desberdinak zituen, eta Eibarren erronkak zazpi ardatz klasikotan egituratzen ditu (Adinekoak, Inklusioa, Immigrazioa, Haurrak/Gazteak, Adikzioak, Desgaitasuna eta Berdintasuna). Zazpi urte geroago, arazo horiek aldatu egin direla ikusten dugu:

■ **Hirugarren adina:** 2018an, etorkizuneko erronka nagusia “adinekoen kolektibo gero eta handiagoari erantzutea zen, arreta eta etxean mantentzea indartuz”. Instituzionalki, Eibarrek bete egin zuen: irisgarritasunean eta Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuan (ELZ) masiboki inbertitu zen. Hala ere, 2025ean txanponaren atzealdea ikusi dugu: sistema ase (etxez etxeko laguntza-zerbitzuaren % 83 zainketa intentsibo pertsonalak dira jada). 2018ko erronka materialki gainditu da, baina administrazioarekiko mendekotasuna sortu du.

■ **“Pobreziaren” profilaren aldaketa:** 2018an, “baliabide ekonomiko urriak dituzten” eta “gizarte-bazterketako” biztanleentzako laguntzak bermatzea aipatzen zen. 2025ean, gizarte-bazterketak izen propioa du: etxebizitza. Gizarte Larrialdietarako Laguntzen % 60 alokairua ordaintzera bideratuta egoteak erakusten du inklusio klasikoaren politika aldatzen ari dela; kontua ez da gizarte-bazterketa larrian dauden pertsonen laguntzea, baizik eta langile prekarioei eta gazteei eustea.

■ **Gazteen larrialdia:** 2018an, “Haurtzaroa, familia eta gazteria” epigrafe bat gehiago besterik ez zen. Gaur egun, 2025ean, gizartearen % 41ek Eibarko kolektibo babesgabeena dela uste du, adinekoak eta migratzaileak gaindituta. Arazoa “prebentziozkoa” izatetik “egiturazkoa” izatera igaro da (talentu-ihesa eta emantzipazio materialik eza).

IV. Bizikidetzaren Planarekiko (2024-2028) kontrastea

Egungo “Bizikidetzaren eta Aniztasunaren IV. Planaren helburua da “kultura-aniztasuna modu positiboan eta inklusiboan kudeatzea” eta diskriminazioaren, arrazakeriaren eta intolerantziaren aurka borrokatzea. Hala ere, 2025ean kaleko sentimenduetarekin gurutzatzean, arrakala sortzen da:

■ **Kulturartekotasuna vs. Koexistentzia:** 2024-2028 Planak “hiri anitza eta kulturartekoa erakitzea” aipatzen ditu. Baina 2025eko herritarren pertzepzioek erakusten dute auzo-ehuna geldirik dagoela koexistentzian (eta batzuetan, tentsioan). “Kulturarteko marruskadurak”, “bestearekin” lotutako inzibismo-kexak (Urki edo Legarre bezalako auzoetan oso nabarmena) eta galdutako “herri sentimenduen” nostalgia handia plazaratzen dira. Plana abiadura batean doa (esku-bideena eta aniztasunaren ospakizunarena) eta biztanleria autoktonoa beste abiadura batera doa (aldaketarekiko heldurarena eta segregazioarena).

■ **Ghettizatorako arriskua:** IV. Planak integrazioa eta euskal gizartearen etengabeko inklusiorantzako bidea sustatzen ditu. Hala ere, Gizarte Antolatuak 2025ean alarma gorria piztu du (“Kohesio Sozialarekiko” kezkak alerten % 56 dira). Gizarte-erakundeek “eskola-segregazioaren” eta “ghettizazioaren” benetako arriskuak ohartarazten gaituzte.

Dokumentu horien arteko kontrasteak hausnarketa bat uzten digu, **2025ean, eta IV. Planaren horizonteari begira, arazoek esku-hartze komunitarioa eskatzen dute**, bulegoetatik plazetara irtetea.

2025ean, eta IV. Planaren horizonteari begira, arazoek esku-hartze komunitarioa behar dute.

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- DEC-10 analisia
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- **Gizarte-politiketan eragina**
- Hurrengo urratsak

Gizarte-politiketan eragina

Diagnostiko horren eraginak esku-hartze eredia aldatzea eta helburu publikoak birdefinitzea iradokitzen du, hiriak “ikusezin bihurtu” dituen errealitateak txertatuz:

Eredua birpentsatu

Orain arte, Eibarko gizarte-politika **asistentziala** izan da nagusiki. Oraingo erronka **harreman- eta komunitate-politika** batera igarotzea da, bere ahaleginen zati bat “Dimentsio gatazkatsura” eta “Harreman-dimentsiora” (DEC-10) bideratuz.

Gizarte-politikek ere **“loturak sortzea”** erraztu behar dute. Nahi ez den bakardadea, kaleko beldur subjektiboa edo kulturarteko marruskadura **komunitate-bitartekaritzarekin, kaleko hezkuntzarekin eta auzoen dinamizazioarekin** bideratzen dira.

Esku-hartzea sektoretan banatzea

Gizarte-politikek esku hartzea lurraldeka egiten jarraitu behar dute; adibide gisa, honako hauek aipatzen dira:

- **Txontan**, gizarte-politikak “Akonpainamendu Instituzionala” izan behar du, abandonatuta uztearen pertzepzioa iraultzeko.
- **Urkina eta Legarren** (bizikidetzaren txarra da herri-tarren % 43rentzat), gizarte-politikak “gatazken eta bizikidetzaren konponbidea” izan behar du.
- **Urkizun eta Ipuruan**, Gizarte Zerbitzuek Garapen Ekonomikoarekin batera lan egin behar dute, saltokien itxierak bakarrik bizi diren adinekoak isolatatu ez ditzan.

Esku hartzeko kolektiboak

Diagnostikoak eta bere “zuloek” kalteberatasunaren radarra bost publiko berrirantz zabaltzera behartzen gaituzte:

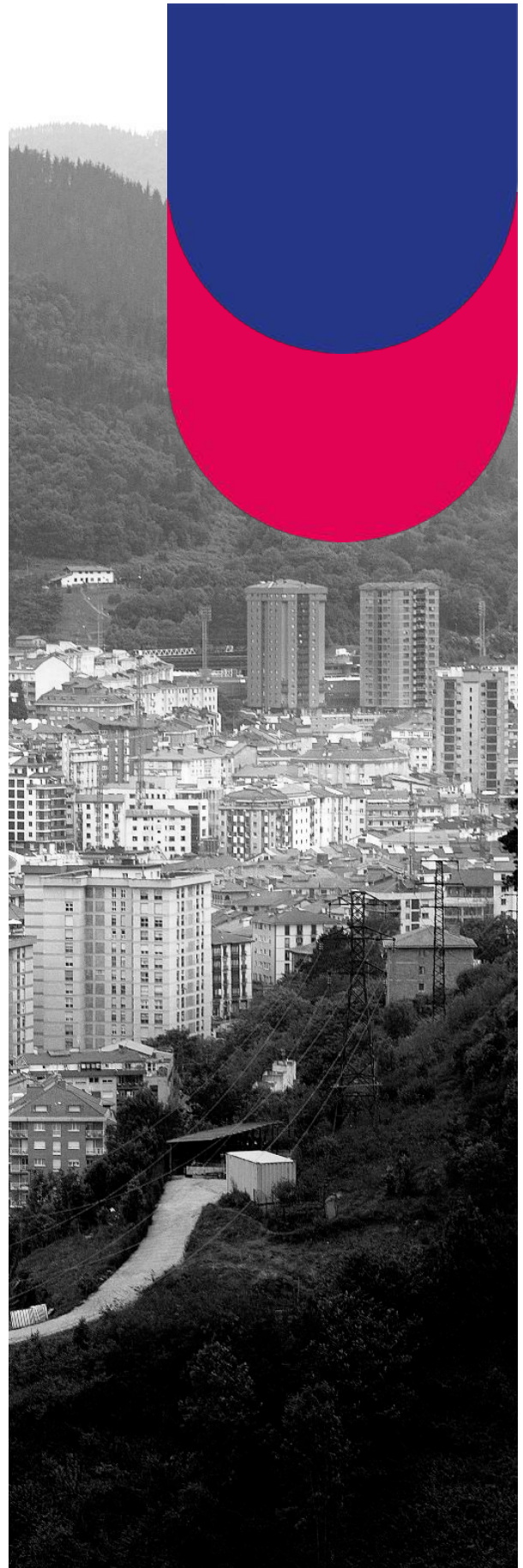
■ **Gazteak “Egiturazko Emantzipazioaren Subjektu” gisa:** Gizartearen % 41ek babes gutxi dutenen artean identifikatzen ditu. “Aisialdiko” politiken helburu izateari utzi behar diote, etxebizitza- eta enplegu-politika ausartean erdigune izateko.

■ **Biztanleria autoktonoa “integrazio-subjektu” gisa:** Tradizioz, kulturarteko politikak migratzailea erdigunean jartzen du. Hala ere, DEC-10eko “Identitate Dimentsioaren” analisia industria-aurrien nostalgian harrapatuta dagoen biztanleria autoktonoa da. Iragana eta errealitate berriak integratzeko lan egin behar da, akonpainamendu eta (benetako) bizikidetzaz sustatzeko prozesuen bidez.

■ **“Konfinatuak” (Emakume Zaintzaileak, Osasun Mentala eta Desgaitasuna):** “Diskurtsoaren zuloetan” antzeman den bezala, mendekotasun larria eta gaixotasun mentala etxe barruan jasaten dira. Emakumeek (beraien gainkarga “hiri-irisgarritasuneko kexetan” bihurtzen dituztenak) lehentasuna izan behar dute “Familia-atseden” programetarako eta osasun mental komunitarioaren prebentziarako, eta arazo horiek eremu pribatutik publikora ateratu behar dira.

■ **Kalteberatasun isila (Adikzioak eta Bazterkeria Larria):** Herritarrek ludopatiaren, alkoholen abusuaren edo etxegabetasunaren (normalizatzen dutelako edo ikusezin bihurtzen dutelako) aurka egitea ez eskatzeak, Gizarte Zerbitzuak rol proaktiboa izatera behartzen ditu. Udalak adikzioetan eta gizarte-prebentzioan esku hartu behar du, “kaleak hala eskatzen ez badu ere”. Izan ere, herritarren isiltasunak ez du esan nahi arazoa ez dagoenik, baizik eta arazoaren aurrean ezjakintasuna/itsutasuna dagoela.

■ **“Klase Ertain Prekarizatua”:** Lana duten eta alokairua edo erosketa-saskia ordaindu ezin duten familiak, errealitate horiei aurre egiteko sistemak sortzea beharrezkoa da, ez soilik laguntza edo subsidioen bidez.

CONCLUSIONES

- Orokorra
- Datu objetiboak vs. pertzepzioak
- DEC-10 analisia
- Hitz egiten ez denaz
- Kontrasteak
- Gizarte-politiketan eragina
- **Hurrengo urratsak**

Hurrengo urratsak

Hurrengo urrats logikoa diagnostiko hori Ekintza Plan batera itzultzea da. Jakinik Eibarko herritarren % 99k Udalaren esku uzten duela bere arazoaren konponbidea, eta % 74k jarrera pasiboa hartzen duela (DEC-10, "Parte-hartze Dimentsioa"); Ekintza Plana egiteko prozesua bera izan behar da, berez, esku-hartze sozialeko lehen politika.

1. urratsa: Itzulketa

Ezin zaio jendeari konponbideak proposatzeko eskatu, beren diagnostikoa ezagutzen ez badute. Lehengo urratsa "Emaitzen itzulketa" kanpaina egitea da, auzoka, sektoreka...

2. Urratsa: Aktibo Komunitarioen mapaketa (ABCD3 ikuspegia)

Ikuspegi berria Aktiboetan Oinarritutako Garapen Komunitarioan (ABCD, ingelesezko sigletan) oinarritu behar da, hiriko muskulua identifikatu behar da (Estimazio Dimentsioa -DEC-10), Urki edo Legarre auzo tentsionatuetako "lider informalak" identifikatu behar dira (erreferentziazko bizilagunak, funtsezko merkatariak, kirol-entrenatzaileak) eta sare natural horiek bultzatu behar dira gatazkak prebenitzeko lehen leerro gisa jardun dezaten.

3. urratsa: Lan sektoriala

Diagnostikoarekin bat etorriz, sektoreka lan egitea proposatzen da, mahai/foro espezifikoen bidez, analisiaren dimentsio ahulenetan eragina izateko disenatuta.

4. urratsa: Erantzunkidetasunean eragitea

Herritarrek beharrezkotzat jotako alderdien eraldaketan parte har dezaten bultzatzea, kexatik ekintzara, erreakziotik proaktibitatera igarotzea. Partaidetza-mekanismo egonkorak eta sistematizatuak ezarri.

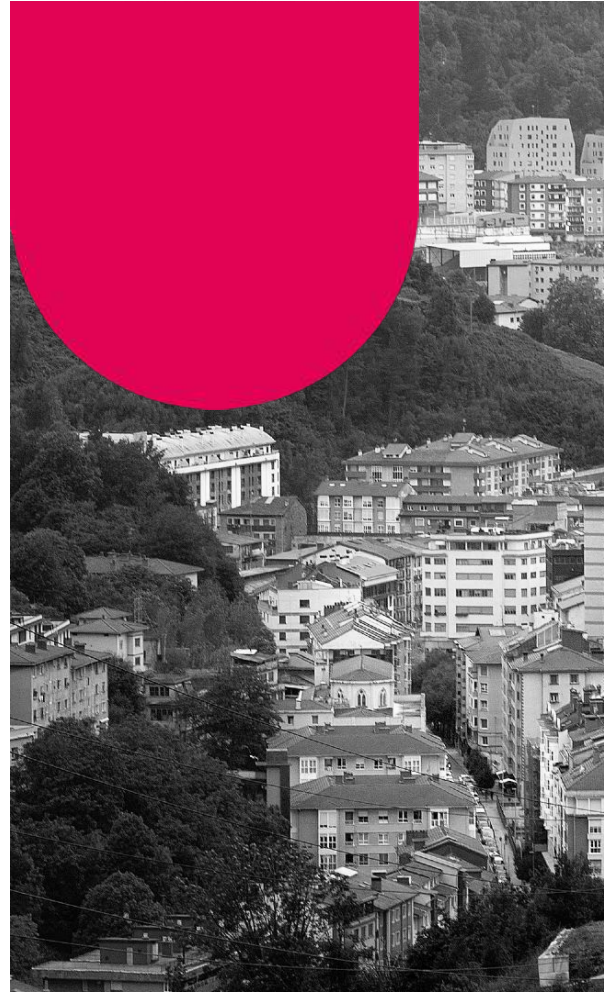
5. urratsa: Instituzionalizazioa eta “Hirigintza erlazionala”

Azken Ekintza Planak ez du apal batetako PDF dokumentu bat izan behar, baizik eta Eibarko Udalaren egitura birpentsatzen lagundu behar du, “auzo-kudeatzaileak” bezalako figurekin, bereziki Txontan, Urkin..., edozein hirigintza-ekintzaren “auditoretza eta gizarte-dinamizazioa” egin behar du... besteak beste.

6. urratsa: Adierazleak ezarri

Begirada aldatzeak arrakasta neurtzeko modu berri bat eskatzen du. Hori dela eta, Aginte Taula Integrala ezartzearen aldeko apustua egin behar da, adierazle soziologiko hutsekin eta harremanen bizi-kalitatearen adierazleekin.

Zerumuga: “Udalak konpondu ez duenetik”, “Eibarko herritarrek (guztiek) batera eraiki dugunera” igarotzea.

Aurretiazko gomendio estrategikoak

■ “Tranpa parte-hartzailea” saihestea eremu beroetan:

Triangulazioan ikusi den bezala, ezin zara Txontara joan (kexen % 60 abandonatuta uzteagatik dira) “etorkizunerako ideien tailerra” egiteko eskatzera. Lehenik, “Quick Wins” (garaipen azkarrak) aplikatu behar dira. Tentsioan dauden auzoetako mahai parte-hartzailea deitu aurretik, Udalak bere eskaerei erantzuteko keinuak egin behar ditu. *Parte-hartzeak alde aurreko konfiantza eskatzen du; lehenik baldosa konpondu, eta, gero, erantzunkidetasuna eskatu.*

■ **Elkarte antolatua “itzultzaile” gisa erabiltzea:** Herriarren eta udalaren arteko bisagra prozesuaren “moderatzailerak eta bideratzailerak” izan daitezke.

■ **“Inbertsio komunitarioa” kontzeptua gehitzea:** gastu sozialak hirian egindako inbertsioak dira.

Diagnostiko Soziala
EIBAR 2026

